

.....

A számítógép ma már olyan,
mint a tv vagy a telefon. Nem
gép, hanem médium. A típusa, a
teljesítménye nem számít, csak
az mi jön rajta.

e-Rovat

"Az *Internet* nevű jelenség mélyén nem terabájtok és technika van, hanem kultúra. ...Egy olyan világban, amely a divat megszállottja, s amelyet a másságtól való félelem és az önmagunktól való elidegenedés jellemez, az *Internet* az emberi létezés alapvető hajtóerő-éhez való visszatérést jelenti: a kommunikációhoz és a közösséghez."

.....

Michael Strangelove*

A nélkülözhetetlen Internet**

A virtuális kultúra kialakulása és az elektronikus Gaia létrejötte

Az *Internet* nevű jelenség mélyén nem terabájtok és technika van, hanem kultúra. Az *Internet* valójában nem csupán egy új technológia kiteljesedése, hanem egy olyan új globális kultúráé, melynél az idő, a tér, a határok, sőt még a személyazonosság fogalmát is radikálisan át kell értelmezni. Egy olyan világban, amely a divat megszállottja, s amelyet a másságtól való félelem és az önmagunktól való elidegenedés jellemez, az *Internet* az emberi létezés alapvető hajtóerőjéhez való visszatérést jelenti: a kommunikációhoz és a közösséghez.

Hogy az *Internet* képes arra, hogy egy ilyen erőteljes katalizátor legyen a változásokban, az azzal az elcsépett, de ennek ellenére igaz közhellyel magyarázható, hogy mi az Információs Korban élünk. A nyugati civilizáció minden lényeges eleme az információn nyugszik. Az információk létrehozása, hitelesítése, terjesztése modern létezésünk minden elemének tájékoztatásához és irányításához szükséges: a demokrácia, a vallás, a munkahelyi előmenetel, az egyének személyisége, vagy akár a szexualitás is az információk áramlásától függ. Az információ – nagyon hasonlóan ahhoz a folyamathoz, ahol a DNS irányítja az élet szerveződését – tájékoztat és ugyanakkor létre is hoz minket. A DNS-lánc-

* Michael Strangelove (e-mail cím: mstrange@fonorola.net) a Strangelove Internet Enterprises nevű vállalkozás alapítója, amely a *The Internet Business Journal* és a *How to Advertise on the Internet: An Introduction to Internet-Facilitated Marketing* kiadója.

** "Ez az írás eredetileg az *Online Access* 1993 októberi számában (The Internet Special Issue: Your Guide to the Information Super Highway") jelent meg, melynek Michael Strangelove volt a vendégszerkesztője. További információk erről a speciális számról a 70324.343@compuserve.com e-mail címen kaphatók.

.....

ban egy végtelenül kis változás elegendő, hogy az eredmény drámai és teljesen megjósolhatatlan legyen. Így van ez az *Internetnél* is. Ahogy fokozatosan eltávolodunk a "papíralapú" társadalomtól az elektronikus szövegeken alapuló társadalom felé, ahogy megváltozik az információk terjedésének és elérésének módja, ahogy tömegessé válik az *Internet* használata, úgy érződik egyre inkább a "Hálózat" mindent átfogó hatása a társadalmilag megkonstruált és információkra épülő valóságunkban.

Az emberek mindenekelőtt kommunikációra használják az *Internetet*. E-mail üzeneteket küldenek egymásnak. Beszélgetnek egymással. Járják az egyszerű *ASCII táncot*. Ennek a kölcsönhatásnak az eredménye az *Internet-kultúra* kialakulása: egy jól elkülöníthető társadalmi jelenség, felismerhető résztvevőkkel, hősökkel és gazemberekkel, szabályokkal, metaforákkal, értékekkel, közös történelemmel és egyre szélesedő szubkultúrákkal. Az egyik legfeltűnőbb *Internet szubkultúra* a *cyberpunk-mozgalom*: a "virággyerekek" generációjának szellemi örököse, amely saját fegyverével hívja ki harcra a Jelent: az információval, a szabad hozzáférés és a minden ember közötti megosztás jogával. Nagyszerű fordulata a sorsnak, hogy a kilencvenes évek fiataljai az információt nevezték ki kulcsfontosságú kérdésnek, és a számítógépes hálózatokat tekintik a demokratikus szabadságjogok megtartásáért vívott harc új küzdőterének.

A hálózatok egyik legkorábbi és legaktívabb felhasználói csoportja az amerikai óslakosok közössége. Ez az erős közösségtudattal rendelkező nép az *Internetben* találta meg azt az eszközt, amivel fenn tudta tartani azonosságát, jóllehet a társadalom perifériájára szorult, és a hatalmas távolságok ellenére is képes volt életben tartani magát mint a közösséget. Ez kiválóan jelzi, hogy miről is szól valójában az *Internet*: nem csúcstechnika és nem menő gépek elsősorban, hanem kommunikáció, közösség és azonosságtudat.

Durván három évvel ezelőttig az *Internet-kultúra* nagyrészt a nyugati országok tudományos, felsőoktatási, katonai és szánítástechnikai körökben gyökerezett. Azonban az *Internet* az elmúlt két évben terjedt ki, s ez a felhasználói csoportok típusainak tekintetében robbanásszerű változásokat okozott. Ma az *Internet* az üzleti szféra több mint 50 százalékát teszi ki, és a hálózatokon ez a leggyorsabban növekvő szektor. A kutatási, a kormányzati, az oktatási és a védelmi közösség teszi ki az *Internet-társadalom* maradék 50 százalékát. Ez azt jelenti, hogy az *Internet* egyszerre katalizátora a változásoknak, és ugyanakkor maga is hatalmas változásokon megy keresztül.

Az *Internetről* beszélhetünk úgy, mint ami a legjobb úton van afelé, hogy a "Nagy Testvér" végső, legfontosabb eszköze legyen, de úgy is, mint a jogfosztottak új reményéről. Biztosak lehetünk benne, hogy a nyomtatott sajtóhoz hasonlóan a *Hálózatot* is használják majd arra, hogy demokratikus akciókról tudósítson és politikailag mozgósítson egy elszórt és hatalommal nem rendelkező populációt. Minden bizonnyal azonban arra is használják majd, hogy befolyásolják a fogyasztókat és támogassák az elembertelenítő bürokrácia és a hatalmas kormányzati apparátus óriásgépezetét. A televízió megjelenéséhez és a tömegkultúra kialakulásához hasonlóan tudatlanul állunk azoknak a hatalmas erőknél a bizonytalan jövője előtt, amelyek már napjainkban munkálkodnak.

Csak néhány évtized telt el, hogy Gutenberg feltalálta a könyvnyomtatást, amelynek köszönhetően már ötvenmillió könyvet nyomtattak ki Európában. Ennek eredményeként beléptünk a Felvilágosodás Korába és megkezdődött a modern civilizáció kialakulása. Az interaktív kábeltévével szemben, amelyen keresztül csak a bankszámlánkkal és 500 csatornányi tévé-szeméttel tudunk kapcsolatba lépni, az *Internet* nem egyszerűen csak egy új

szórakoztatási formát jelent, hanem egy új korszakot a kommunikáció és az önerőből való publikáció terén. (Az elektronikus pamfletírók kora csendben elkezdődött.)

Egy számítógéppel, egy modemmel és egy *Internet-kapcsolódással* minden embernek megvan a lehetősége, hogy kiadvóvá váljon, vagyis tömeges terjesztője legyen a tudásnak, az információnak és a félrevezetésnek, a tényeknek, a képzelődésnek és az irodalomnak. (...) A tömeges hallgatósággal való kommunikáció lehetősége egy elit réteg kiváltsága volt eddig – most viszont már az átlagember számára is elérhető közelségbe került. Egyelőre még nem tudjuk, hogy a kormányzatok és a világcégek hogyan próbálják majd befolyásolni ezt az új erőforrást, de annyi megjósolható, hogy a hatalom és szabadság ilyen páratlan eszköze nem kerül el majd azok figyelmét, akik az "irányítópultnál" ülnek. Napjainkig azonban az *Internet* a legnagyobb cenzúrázatlan kommunikációs médium a történelemben, s lehet, hogy az utolsó bástyája lesz a szabad beszédnek – mely egyébiránt, visszatekintve a történelemre, meglehetősen ritka jelenség.

Az *Interneten* belül egy olyan szerveződés folyik, amely alapjaiban fogja megrázni a hatalom birtokosait. A *Free-Net* nevű közösségi távolsági számítógéphálózatok, melyek a városi régiókban ingyenes *Internet* e-mail postafiókokat és például kormányzati információkhoz való hozzáférést nyújtanak, rohamosan terjednek Észak-Amerikában. Mielőtt ez az évezred véget érne, a legtöbb nagyobb észak-amerikai város és környéke be lesz kapcsolva a *Free-Net* világméretű hálózatába. Ezek a *Free-Net*-központok az első e-mail és *Internet* tapasztalatokat biztosítják majd egy új generáció számára.

Időközben az egyik tagállam a másik után kezdi az ingyenes *Internet-használatot* felajánlani a tanulóknak és a tanároknak. Ahol én még a logarléc használatát tanultam, ott a gyerekeim már az *Internet* világában játszanak és tanulnak. Amikor a *Free-Net-nemzedék* be fog törni a sokféle és már kialakult *Internet-kultúrákba*, annak bizonyosan ugyanolyan drámai és messzire ható következménye lesz, mint a könyvnyomtatás feltalálásának. A következő évszázad hajnala már az *Internet által* teljesen behálózott nemzetre virrad, amelynek polgárai nagyobb hozzáférési jogokat követelnek majd a kormányzati információkhoz, a választott hivatalnokok és a vállalati döntéshozók ügyéhez. A Szilícium Völgy gyermekeinek és a *Free-Net hálózatának* az egymásra találása, valamint egy, a mainál jóval nagyobb *Internet* teljesen átformálja majd az elképzeléseinket és a tapasztalatainkat a társadalomról, megváltoztatják az információhoz való viszonyunkat (...), és nagyon hasonlóan ahhoz, ahogy a világűrbeli látott Föld képe végérvényesen megváltoztatta a modern ember gondolkodását, megváltoztatják az önmagunkról, az időről, a térről és a Másikról való felfogásunkat.

Mi egyszerre vagyunk a Földanya gyermekei és az Elektronikus Gaia bábái. A gyermekeink arra születtek, hogy a Világtudat egy új formájában vegyenek részt, ami születéstől adott joga az emberi fajnak, amely egyre inkább egy bolygó; egységes közösségének tekinti magát. A technológia mögött, a rejtett veszélyek mögött, a holnapon túl ott van – a nélkülözhetetlen *Internet*.

FORDÍTOTTA DRÓTOS LÁSZLÓ*

* Drótos László, rovatunk cikkeinek fordítója, a Miskolci Egyetem Könyvtárában dolgozik, a számítógépes hálózatok szakértője (és megszállottja), s több e témáról szóló könyv szerzője (h1192dro@ella.hu).

.....

Naponta kb. 100 levelet kapok. De ez még mindig nem tűnik elégnek. Alacsony forgalmú napokon egészen levert vagyok. ...Egyre nehezebb lesz kielégíteni magam azzal az e-mail adaggal, amelyet naponta kapok még így is, hogy mindenféle listán rajta vagyok. Lassan elérek egy háttárt, amikor a még több és több elektronikus levél sem tesz már boldoggá.